

KibR

KRAJOWA IZBA BIEGŁYCH REWIDENTÓW

WIADOMOŚCI KONFERENCYJNE

Józef Król, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów Liczymy na dobre skutki wzrostu gospodarczego

Nawiązując do pewnego sporu, jaki powstał podczas naszej konferencji, a mianowicie czy powinniśmy dyskutować o usługach biegłego rewidenta w warunkach kryzysu finansowego, czy też w warunkach wychodzenia z kryzysu,

ja opowiadam się bardziej za tą drugą opcją.

No bo przecież prawdziwego kryzysu u nas nie było, a jedynie spowolnienie rozwoju gospodarki. I już z tego wychodzimy, co jest optymistyczne dla wszystkich Polaków, w tym także dla biegłych rewidentów.

Dla nas jest lepiej, kiedy kryzys się kończy. Bo dla biegłego rewidenta nie ma nic gorszego niż wydać opinię w czasie kryzysu. Jeśli ma ona być pozytywna, to nie ma problemu, ale jeśli zła, a nie daj Boże nietrafiona, to jest dla firmy katastrofa. W czasie kryzysu firmy i tak mają ciężko, więc krytyczna ocena ich kondycji finansowej może mieć daleko idące skutki. To może czasem być przyczyną upadku firmy. W czasie wzrostu jest z tym znacznie łatwiej, nawet krytyczna opinia nie niesie takich zagrożeń.

My czekamy więc na wzrost, nie tylko zresztą z tego powodu. W czasie dobrej koniunktury rośnie też wartość naszych usług. Przedsiębiorcy w takich warunkach też potrzebują doradztwa, a jednocześnie nie szukają tak bardzo oszczędności. Liczymy na to, że kończy się ten czas, kiedy najszybciej tnie się wydatki na doradztwo. Jeżeli jest wzrost to rosną obroty firm, a więc więcej z nich spełnia kryteria, przy których wymagane jest obligatoryjne badanie sprawozdania finansowego. Ale w takiej sytuacji rośnie też zapotrzebowanie na usługi dodatkowe, które mogą świadczyć biegli rewidentów. Jeśli przedsiębiorcy mają wolne pieniądze, to chcą je bezpiecznie inwestować, w czym biegli rewidentów mogą kompetentnie doradzić.

Taki czas, gdy kryzys się kończy, jest naturalną okazją do refleksji. Mówiliśmy o tym podczas XIV Dorocznej Konferencji Audytingu. Jednak nie należy przesadzać z tymi wnioskami z mijającego kryzysu, ponieważ historia rozwoju gospodarczego ma raczej taki cykliczny charakter. Ale również z tego mijającego spowolnienia należy wyciągać właściwe wnioski. Choćby z tego, że w takim okresie częściej dochodzi do naruszania standardów zawodowych i obowiązujących biegłych zasad etycznych.

CIĄG DALSZY NA STR. 3

Unijne negocjacje zacierają do finału

Dr Dorota Podedworna-Tarnowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, przewodnicząca Komisji Nadzoru Audytowego

Organizatorzy tej konferencji postanowili nadać jej tytuł: *Usługi biegłego rewidenta w warunkach kryzysu finansowego. Ale ja chciałabym trochę przewrotnie zapytać, czy nie powinniśmy dyskutować o usługach biegłego rewidenta w warunkach wychodzenia z kryzysu?*

CIĄG DALSZY NA STR. 3, CZYTAJ WIĘCEJ NA STR. 6

Spowolnienie gospodarcze wpłynie na rewizję finansową

Danuta Krzywdą, wiceprezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Temat tegorocznej XIV Dorocznej Konferencji Audytingu „Usługi biegłego rewidenta w warunkach kryzysu finansowego” jest kontynuacją problematyki podjętej na ubiegłorocznej konferencji, na której prezentowano i dyskutowano szeroki wachlarz zagadnień próbując udzielić odpowiedź na pytanie dokąd zmierza rewizja finansowa w przedłużającym się procesie niestabilności systemu finansowego na świecie.

Po upływie roku od poprzedniej konferencji, obserwowane nieznaczne ożywienie gospodarcze w różnych krajach dotkniętych wcześniej kryzysem, uzasadniło postawienie pytania o to czy i w jaki sposób warunki kryzysu finansowego wpłynęły na usługi rewizyjne. Próbą odpowiedzi na tak sformułowane pytanie były prezentacje i dyskusje związane z zakresem tematycznym konferencji, w którym wyróżniono cztery wyraźnie określone grupy zagadnień:

- usługi biegłego rewidenta w kontekście międzynarodowym,
- aktualne problemy wykonywania usług rewizji finansowej,
- wpływ kryzysu finansowego na rynek usług biegłych rewidentów i usług pokrewnych,
- metodologia usług biegłego rewidenta w warunkach spowolnienia gospodarczego.

Zgodnie z określonym przez organizatorów charakterem konferencji, poszczególne zagadnienia prezentowano na różnych poziomach rozważań tj. na poziomie teorii, regulacji i praktyki.

W Europie będzie dużo zmian

W zakresie pierwszej grupy zagadnień – usług biegłego rewidenta w kontekście międzynarodowym – przedstawiono politykę w zakresie rewizji finansowej: ostatnie zmiany w Europie, politykę, praktykę i trendy świadczenia usług innych niż badanie sprawozdań finansowych, nowe inicjatywy dotyczące jakości audytu oraz harmonizację procedur badania jako rozwiązanie strategiczne dla międzynarodowego kryzysu. Poszczególne zagadnienia prezentowano na poziomie regulacji prawnych z odniesieniem do praktyki rewizji finansowej, zwracając równocześnie uwagę na brak teoretycznego uzasadnienia proponowanych zmian regulacji unijnych i konieczność podejmowania badań naukowych w tym zakresie. Zmiany regulacji dotyczących usług rewizji finansowej na poziomie Unii Europejskiej mają na celu minimalizację wpływu tych usług na przyczyny kryzysów. Dla realizacji tak określonego celu wzmocnieniu ulegnie system nadzoru publicznego, zaostrome zostaną warunki rotacji kluczowych biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz warunki wykonywania innych usług.

**XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU**

CIĄG DALSZY NA STR. 8

MSRF ułatwią ocenę zdolności firmy do kontynuacji działalności

Ten rok jest kolejnym, w którym przedsiębiorstwa odczują skutki kryzysu finansowego. To także ogromne wyzwanie dla biegłych rewidentów, którzy będą badać sprawozdania finansowe tych jednostek – twierdzi Krystyna Sakson, członek Krajowego Sądu Dyscyplinarnego, dyrektor Oddziału Poznańskiego BDO Sp z o.o.

W świetle statystyk, które wskazują, że w 2012 roku liczba bankructw była najwyższa od ośmiu lat, szczególnym wyzwaniem dla firm audytorskich będzie z pewnością ocena zdolności jednostki do kontynuacji działalności. Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej, które wskazują konkretne procedury działania będą tu bardzo pomocne. Problemowi kontynuowania działalności poświęcony został oddzielny standard – MSRF 570. Wymienia on katalog przykładowych symptomów, na które biegły rewident powinien zwrócić uwagę w trakcie badania sprawozdania. W przypadku rozpoznania zdarzeń lub uwarunkowań, które zdaniem biegłego rewidenta mogą budzić poważne wątpliwości co do zdolności jednostki do kontynuacji działalności, powinien on zebrać odpowiednie dowody badania, które umożliwią mu stwierdzenie czy ma do czynienia z istotną niepewnością.

Kolejnym krokiem będzie uzyskanie wyczerpujących wyjaśnień ze strony kierownictwa. Biegły rewident nie powinien zapominać też o ocenie planów kierownictwa dotyczących przyszłych działań, bo te także nie pozostają bez wpływu na kontynuację działalności. Na podstawie wszystkich uzyskanych dowodów badania biegły stwierdza, czy zgodnie z jego osądem zachodzi istotna niepewność co do zdolności kontynuowania działalności przez jednostkę. W przypadku wystąpienia takiego zagrożenia niezwykle istotne jest odpowiednie zakomunikowanie tego odbiorcom sprawozdań finansowych. Biegły wydaje wówczas opinię z zastrzeżeniem, opinię negatywną, bądź też odstępuje od wyrażenia opinii. Tu znowu warto sięgnąć do Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej, które wyjaśniają, w jakich okolicznościach jaki rodzaj opinii powinien to być.

Odpowiadając na pytanie czy MSRF zawierają wymagania wychodzące naprzeciw zapobieganiu skutkom kryzysu finansowego w jednostkach gospodarczych, odpowiadam: tak. Wykonanie proponowanych przez MSRF procedur zmniejsza ryzyko biegłego rewidenta i w znaczący sposób poprawia jakość zgromadzonej dokumentacji rewizyjnej. Jakkolwiek nie zapominajmy, że biegły rewident powinien zawsze kierować się swoim profesjonalnym osądem w determinowaniu poszczególnych objawów.

Etyka obowiązuje także w kryzysie

Praca w warunkach kryzysu finansowego może niekorzystnie wpływać na przestrzeganie zasad etycznych obowiązujących biegłych rewidentów – mówił podczas konferencji Wiesław Leśniewski, członek Komisji KRBR ds. etyki, przedstawiciel KIBR w grupie roboczej FEE ds. etyki.

Na zachowania biegłych rewidentów w ich relacjach z klientami mają wpływ zarówno czynniki zewnętrzne, czyli oczekiwania inwestorów i rynków finansowych, zachowania klientów, zachowania innych biegłych rewidentów, ale także wewnętrzne, czyli konieczność ekonomizacji działania firm audytorskich i samego biegłego oraz mogące się pojawiać obawy i próby zastraszenia. To ostatnie może dotyczyć zarówno firmy jak i samego biegłego rewidenta.

Oczekiwania inwestorów wobec biegłego rewidenta mogą dotyczyć większej czujności na oznaki problemów finansowych, dokładniejszej analizy dotyczącej kontynuacji działalności przedsiębiorstwa, oceny efektywności kontroli wewnętrznej. Ale także przeciwdziałania oszustwom i nadużyciom na szkodę firmy, chociaż to nie my mamy temu przeciwdziałać, a jedynie sprawdzać, jak w firmie zorganizowany jest mechanizm przeciwdziałania takim zjawiskom.

W warunkach kryzysu istotne jest także obserwowanie zachowań klientów, które mogą mieć wpływ na jakość sprawozdawczości finansowej. Na przykład takich, jak przekształcenia jednostek i łączenie się firm, reorganizacje i zmiany kadrowe, przyjmowanie nowych pracowników – tańszych, ale często gorzej wykwalifikowanych i mniej doświadczonych – co też może mieć znaczenie dla jakości sprawozdań. No i powszechne w biznesie szukanie oszczędności, co skutkuje naciskiem na obniżanie kosztów usług audytorskich. To wszystko stawia w trudnej sytuacji biegłego rewidenta, który chce solidnie wykonać swoją pracę.

Nie bez znaczenia są też zachowania innych biegłych rewidentów. Działka konkurencja, obniżanie cen nawet do poziomu poniżej opłacalności, upiększanie swego wizerunku i możliwości, ale również większa skłonność do akceptowania różnych nadzwyczajnych życzeń klientów. Czy w tych warunkach możemy jeszcze mówić, że powinniśmy działać zgodnie z zasadami etyki zawodowej?

Nie ma tu alternatywy - stwierdza Wiesław Leśniewski. I przypomina, że już w rekomendacjach Komisji Europejskiej z 2002 roku stwierdzono, że warunkami dobrego audytu są: stosowanie wysokiej jakości standardów zawodowych, wysokiej jakości audytu oraz przestrzeganie powszechnie akceptowanych standardów etycznych.

To cały czas obowiązuje. Nawet w czasie kryzysu. A już tym bardziej, gdy kryzysowa sytuacja kończy się.

Jacek Hryniuk, członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Niech klient decyduje od kogo kupuje usługi

Zawód biegłego rewidenta stoi dziś na pewnym rodzaju rozdrożu. Z jednej strony mamy do czynienia ze spowolnieniem gospodarczym, o którym trochę podczas konferencji mówiliśmy – także w kontekście jego kresu, którego ja do końca nie widzę. Z drugiej strony w Unii Europejskiej trwa dyskusja nad reformą rynku audytorskiego i przyszłością naszego zawodu.

Sytuacja audytorów w najbliższym czasie może więc ulec istotnym zmianom. Mam na myśli jego rolę i to jakie usługi będzie mógł wykonywać. A będzie to uzależnione nie tylko od regulacji europejskich, ale także od naszych lokalnych.

Dużo pytań i wątpliwości pojawia się w kontek-

ście rodzaju i liczby prac, które w przyszłości będą mogli wykonywać biegli rewidenty. Zmian należy spodziewać się także w przypadku raportowania informacji, które biegły rewident będzie przedstawiał w swojej opinii. Bez zmiany nie pozostanie rola samorządu zawodowego, tu w kontekście zadań przekazanych do nadzoru publicznego.

Ja sam jestem zwolennikiem przepisów amerykańskich dotyczących rynku audytu. W mojej opinii regulacje są tam od długiego czasu w jakiś sposób ugruntowane i logiczne. Regulator jasno wskazał listę usług, których biegły nie może wykonywać. Pozostałe może świadczyć pod warunkiem jednak, że uzyska zgodę komitetu audytu lub rady nadzorczej. Widzimy więc pewne powiązanie z jednej strony regulatora, a z drugiej rynku, czyli oczekiwań właściciela danej spółki. Dlaczego także w Europie nie dać chociaż trochę możliwości decydowania przez właściciela, jakie usługi i od kogo

chce kupować? Prawo amerykańskie, mimo, że w moim odczuciu jest dosyć restrykcyjne, taką możliwość daje. Kolejna rzecz, na którą chciałem zwrócić uwagę, to fakt, że tak naprawdę jeszcze w Europie konkretnych regulacji nie ma, a już zostały one do pewnego stopnia skonsumowane przez rynek. Także w Polsce. Mam na myśli obowiązek rotacji. Sam osobiście jeszcze nie doświadczyłem bowiem sytuacji, w której jeden rewident byłby 10, 15 czy 20 lat w spółce. Być może są jakieś jednostkowe przypadki, z którymi ja się nie zetknąłem. Ale generalnie takich sytuacji nie ma. Czasami mam wręcz wrażenie, że przedstawiciele rad nadzorczych czy komitetów audytu już stosują te przepisy, tylko dlatego, że tak długo już o nich mówimy. Z perspektywy podmiotów i biegłych rewidentów wydaje mi się, że może lepiej byłoby, gdyby pewne przepisy, będące konsensusem pomiędzy środowiskiem a regulatorem, weszły ostatecznie w życie i można było się z nimi zmierzyć.

DOKOŃCZENIE ZE STRONY 1

Dr Dorota Podedworna-Tarnowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, przewodnicząca KNA*

Unijne negocjacje zmierzają już do finału

KRYZYS POWOLI MIJA

Niektóre symptomy już dziś wskazują, że najgorsze w polskiej i europejskiej gospodarce już minęło. Sprzedaż przemysłu zaczęła wzrastać, wskaźnik wyprzedzający koniunktury również rośnie, zatrudnienie też stabilnie wrasta. Sygnały płynące z warszawskiej giełdy, mimo okresowych wahań, zdają się potwierdzać optymistyczne nastroje inwestorów. Co więcej, z analiz Banku Światowego wynika, iż dzięki ożywieniu w Europie zachodniej, tempo wzrostu w krajach Europy środkowej i południowo-wschodniej przyspieszy w 2014 roku do 2 procent, w stosunku do 0,9 proc. w bieżącym roku. Również różne instytucje finansowe podnoszą prognozy przyszłorocznego wzrostu PKB w Polsce. Między innymi Międzynarodowy Fundusz Walutowy prognozuje przyspieszenie wzrostu PKB w Polsce z 1,5 do 2,4 proc.

Według prognoz Ministerstwa Finansów, PKB wzrośnie w 2014 roku o 2,5 procenta.

Te pozytywne prognozy i symptomy ożywienia nie zmieniają jednak faktu, że ze skutkami kryzysu musimy ciągle się zmagać. Przede wszystkim zabiegać o usunięcie albo zminimalizowanie możliwości ponownego wystąpienia przyczyn, które ten kryzys spowodowały. Z tego właśnie punktu widzenia tematyka omawiana podczas tej konferencji będzie stanowiła istotny wkład w dyskusję o zadaniach biegłych rewidentów w tym zakresie. Ponieważ działania mające na celu zapobieżenie pojawieniu się kryzysu finansowego w przyszłości nie ominą również zawodu biegłego rewidenta. A chodzi przede wszystkim o wpływ usług wykonywanych przez biegłych rewidentów na wzrost bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, a tym samym na minimalizację przyczyn występowania kryzysów finansowych.

ZMIANY DLA WYŻSZEJ JAKOŚCI USŁUG

Zmiany w obszarze rewizji finansowej mają w zamyśle przyczynić się do poprawy jej jakości. Po to, by ograniczyć nieprawidłowości, które zostały ujawnione podczas analizy przyczyn kryzysu. Te zmiany są także konieczne w kontekście postępującej integracji w ramach Unii Europejskiej, globalizacji zjawisk gospodarczych i rozszerzania działalności największych sieci firm audytorskich.

W 2011 roku komisarz UE Michel Barnier zapoczątkował prace legislacyjne w zakresie funkcjonowania rewizji finansowej. Warto za nim powtórzyć, że tak zwane status quo nie wchodzi w grę. Proces negocjacyjny w tej sprawie jeszcze się toczy na forum Unii Europejskiej. Chodzi o zmiany w dyrektywie dotyczącej rewizji finansowej. Oczywiście nie wszystkie rozwiązania, które były pierwotnie proponowane przez Komisję Europejską, były spójne, niezbędne i prowadzące do zamierzonych celów. W trakcie negocjacji, w których aktywnie i z zaangażowaniem uczestniczą przedstawiciele polskiego Ministerstwa Finansów, udało się zrationalizować wiele początkowych pomysłów Komisji Europejskiej.

WZMOCNIENIE NADZORU PUBLICZNEGO

Kierunek dyskusji wskazuje, że system nadzoru publicznego będzie musiał ulec wzmocnieniu, w szczególności w zakresie nadzoru nad firmami audytorskimi badającymi sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego. Ponadto większa część zadań z zakresu nadzoru będzie wykony-

wana przez organ publiczny i nie będzie mogła być powierzona samorządowi biegłych rewidentów. Ale warto podkreślić, że unijne rozwiązania idą w kierunku wzmocnienia niezależności biegłych rewidentów i firm audytorskich. A szczególnie tych, którzy świadczą usługi właśnie na rzecz jednostek zainteresowania publicznego. W stosunku do nich negocjowane zmiany przewidują między innymi zakaz świadczenia określonych usług, innych niż badanie statutowe, procentowy limit wynagrodzenia od jednego klienta za usługi, których świadczenie nie jest zabronione, w stosunku do wysokości wynagrodzenia uzyskanego z tytułu badania statutowego, procentowy limit wynagrodzenia za wszystkie usługi świadczone na rzecz jednego klienta w stosunku do całości uzyskiwanych wynagrodzeń. Przedmiotem negocjacji jest także propozycja rotacji firm audytorskich i wreszcie zwiększenie roli komitetów audytu w zakresie wyboru firm audytorskich.

JEST WSTĘPNE POROZUMIENIE

W ostatnich dniach został osiągnięty konsensus w Radzie Unii Europejskiej, a więc pomiędzy przedstawicielami rządów państw członkowskich. Przyjęty został mandat do negocjacji z Parlamentem Europejskim, który na równi z Radą ma głos w wypracowywaniu rozwiązań prawnych. W przypadku uzgodnienia zmian na poziomie unijnym, Polska będzie miała wyznaczony okres na dostosowanie krajowych przepisów. To wszystko będzie oczywiście wymagało czasu. Dlatego wejścia w życie zmienionych przepisów możemy spodziewać się realnie najwcześniej w 2015 roku.

Jako przedstawicielka władz publicznych, Ministerstwa Finansów i Komisji Nadzoru Audytowego chciałabym zapewnić, że będziemy wdrażać te zmiany tak, aby system nadzoru funkcjonował sprawnie i skutecznie. Również tak, by samorząd biegłych rewidentów miał odpowiednie miejsce w tym systemie. Jednocześnie bez wątpienia wdrażanie tego nowego systemu uwzględniać będzie ocenę dotychczasowej działalności samorządu w zakresie wykonywania zadań związanych z nadzorem publicznym.

Mam nadzieję, że w oparciu o dotychczasowe doświadczenia i przy współudziale samorządu zawodowego biegłych rewidentów uda się sprostać zadaniu wprowadzenia w Polsce zmian w zakresie funkcjonowania biegłych rewidentów, ich samorządu i nadzoru publicznego. Zadaniu bardzo trudnemu, bo wdrażanemu w okresie zmagania się ze skutkami kryzysu finansowego.

* Wystąpienie podczas XIV Dorocznej Konferencji Audytynku, Jachranka 16 października 2013 r.

DOKOŃCZENIE ZE STRONY 1

Józef Król, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Liczymy na dobre skutki wzrostu gospodarczego

Jednak, jak podkreślało wielu autorów wygłoszonych podczas konferencji referatów, na to nie może być zgody. Nie do zaakceptowania jest na przykład wojna cenowa, czyli obniżanie oferowanych cen za badanie sprawozdań nawet do poziomu poniżej opłacalności. To bardzo niebezpieczne, bo może skutkować obniżaniem poziomu świadczonych usług. Dla samorządu zwalczanie takich postaw wśród biegłych rewidentów jest ważnym zadaniem i poważnym wyzwaniem.

Wielkim wyzwaniem dla samorządu i dla wszystkich biegłych rewidentów będzie również niedalekie już wprowadzenie w Polsce Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Dobrą ilustracją tego co nas czeka, jest obrazowe porównanie jakie robi w tym kontekście dr Zdzisław Fedak. A twierdzi on, że będzie to przejście z budynku parterowego do co najmniej trzypiętrowego. A w takiej budowli są liczne korytarze i schody, po których nieraz czę-

sto się chodzi. I na to trzecie piętro też trzeba czasem wejść.

Przyjęcie międzynarodowych standardów ma wiele zalet, ale musimy w związku z tym pokonać także wiele barier. To jest dla nas wyzwaniem, a szczególnie dla mniejszych firm audytorskich. Ale jest to konieczne i jestem przekonany, że będzie korzystne. Tak dla biegłych rewidentów jak i dla całej gospodarki.

Zanotował Krzysztof Sobczak

Zasłużeni dla samorządu nagrodzeni medalami KIBR

Podczas uroczystej kolacji w drugim dniu konferencji wręczone zostały medale, ustanowione przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w 2012 r., jako wyraz uznania zasług za szczególne osiągnięcia na rzecz samorządu oraz na polu rewizji finansowej lub rachunkowości.

Medalami uhonorowani zostali: **Urszula Adamska** (RO KIBR Gdańsk), **Albin Bombik** (RO KIBR Warszawa), **Janusz Czerwieniec** (RO KIBR Radom), **Henryk Drewniak** (RO KIBR Gorzów Wlkp.), **dr Władysław Fałowski** (RO KIBR Wrocław), **Maria Konopka** (RO KIBR Warszawa), **dr Danuta Krzywda** (RO KIBR Kraków), **Barbara Kumor** (RO KIBR Łódź), **Tadeusz Kwaterski** (RO KIBR Warszawa), **Barbara Misterska-Dragan** (RO KIBR Warszawa), **Tadeusz Pieniążek** (RO KIBR Kraków), **prof. Gertruda Świdarska** (RO KIBR Warszawa) oraz **prof. Irena Sobańska**, kierownik Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego. Podczas uroczystości prezes KRBR Józef Król wręczył medale także zesł rocznym laureatom: **prof. Ignacemu Dziedziczakowi** (RO KIBR Szczecin), **Damianowi Kuszowi** (RO KIBR Katowice), **Stanisławowi Leszkowi** (RO KIBR Warszawa), **Marii Rzepnikowskiej** (RO KIBR Łódź) oraz **prof. Kazimierzowi Sawickiemu** (RO KIBR Szczecin).

Rozmowy o programie do badań wg MSRF

Planowane wprowadzenie w Polsce Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej wymagać będzie stosowania nowoczesnych narzędzi informatycznych. Delegacja firmy DATEV eG, sponsora konferencji, zaprezentowała swoją ofertę z tej dziedziny.

Jak mówi prezes KRBR Józef Król, środowisko biegłych rewidentów oczekuje przygotowania programu przystosowanego do badania sprawozdań finansowych według MSRF. A także programów do szkolenia i do kontroli. DATEV eG może być w tym zakresie poważnym partnerem, ale – jak podkreśla prezes Józef Król – możliwa jest współpraca także z innymi dostawcami. – Nie zamierzamy jako samorząd nikogo preferować, ale zależy nam, by podmioty audytorskie otrzymały produkt wysokiej jakości za rozsądną cenę – mówi prezes KRBR.

Na zdjęciu obok od lewej: **Piotr Franciszkowski**, **Józef Król**, **Aleksandra Smejda-Rosłonec**, **Ernest Podgórski**, **Stefan Kukla**, **Dieter Kempf** (tyłem)

Dr Jadwiga Szafraniec, (na zdjęciu obok z **Wacławem Nitką** i **Ewą Sobińską**) sekretarz Krajowej Rady Biegłych Rewidentów i przewodnicząca Komisji ds. szkoleń wykorzystuje każdą okazję do rozmów i konsultowania nowych form kształcenia biegłych rewidentów

**XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU**

Medal dla dr Danuty Krzywdy

Danuta Krzywdy, doktor nauk ekonomicznych. Pracownik Katedry Rachunkowości Finansowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Od 1999 r. członek KRBR, obecnie wiceprezes Rady. Pomysłodawczyni Dorocznych Konferencji Audytingu.

Forum księgowych w przyszłym roku w Polsce

W trakcie drugiego dnia konferencji **Józef Król**, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów spotkał się ze **Zbigniewem Messnerem**, prezesem Stowarzyszenia Księgowych w Polsce oraz **Martinem Manuzi** z Instytutu Biegłych Rewidentów Anglii i Walii (ICAEW).

Celem spotkania było omówienie propozycji ICAEW wspólnego zorganizowania przez Instytut, Krajową Izbę Biegłych Rewidentów i Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Strategicznego Forum Zawodu Księgowego (APSF). Organizowane corocznie Forum służy pobudzeniu proaktywnego, strategicznego planowania i innowacyjności wśród zawodowych organizacji księgowych – ma im to pomóc w odgrywaniu właściwej roli, sprostaniu potrzebom rynku i lepszym działaniu na rzecz interesu publicznego. Forum w 2014 roku ma się odbyć w Polsce.

Fundacja Seniora zabiega o poparcie

Prezes Fundacji i jednocześnie prezes Regionalnej Rady Oddziału Warszawskiego KIBR Stanisław Leszek przekonyuje szefów oddziałów regionalnych do jej wspierania

Skąd pomysł powołania Fundacji Seniora?

Stanisław Leszek: Zgodnie ze statutem celem Fundacji jest wspieranie biegłych rewidentów w wieku dojrzałym, a więc tych, którzy nie wykonują już swojego zawodu ze względu na wiek. Zależy nam na zapewnieniu tym fachowcom godnego funkcjonowania na emeryturze. Ci ludzie nie mogą przecież nagle przestać funkcjonować – ze względów zawodowych, ale też psychologicznych. Oni mają ogromny potencjał intelektualny, doświadczenie, które mogą przekazać młodszemu. Mogą świadczyć usługi pośrednie, doradcze, mogą udzielać się w samorządzie. Nie można przekreślać ich z dnia na dzień. Warto przytoczyć przykład Forda. Ford zapewnia emerytowanym pracownikom możliwość udzielania się doradczo na działach produkcyjnych. Nie mają oni jednak prawa decyzyjnego. Czyli jest przełożenie tradycji, zwyczaju, doświadczenia na innych pracowników i na firmę w takiej formie. Chciałbym, aby podobnie było w przypadku naszej profesji. Przecież bez tradycji nie ma zawodu, a w standardach nikt nie przekaze nam doświadczenia czy osądu.

A na czym konkretnie to wsparcie polega?

Przede wszystkim działamy na rzecz utworzenia zapisu, który umożliwiałby utrzymanie tytułu biegłego rewidenta dożywo. Aby biegły rewident nie był skreślany za to, że nie przeszkolił się lub nie zapłacił składki. Po drugie, mamy wspierać tych biegłych, którzy są seniorami i mają kłopoty prawne – oni sami się nie obronią. Fundacja ma im zapewnić pomoc prawną. Staramy się też dostarczać wsparcie psychologiczne – pomagamy, organizujemy spotkania, dbamy, by biegły rewident był związany z samorządem nawet po skończeniu kariery. Jeszcze raz podkreślę – nie możemy postrzegać ani traktować tych osób jako tych, którzy wykonali już swoje zadanie i są niepotrzebni.

Stałym uczestnikiem Dorocznych Konferencji Audytingu jest **prof. Zbigniew Messner**, prezes Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Na zdjęciu podpisuje wspólne wystąpienie KIBR i SKWP dotyczące współpracy z Instytutem Biegłych Rewidentów Anglii i Walii (ICAEW) w sprawie organizacji w Polsce Strategicznego Forum Zawodu Księgowego (APSF).

XIV DOROCZNA
KONFERENCJA
AUDYTINGU

Kolejne konferencje audytingu są też okazją do spotkań z przedstawicielami zaprzyjaźnionych samorządów z innych państw. Na zdjęciu spotkanie z delegacją z Ukrainy. Od lewej: **Viktoriya Lisina, Oleksandr Papaika, Dmytro Oleksiyyenko, Józef Król, Stanisław Leszek.**

Unijne zmiany możliwe już w lutym

Rozmowa ze Sławomirem Mirkowskim, członkiem Komisji Nadzoru Audytowego

Kaja Zielińska: Wygląda na to, że instytucje unijne są coraz bliżej konsensusu w sprawie przyjęcia zmian regulacji rynku audytorskiego. Zanim przejdziemy do kluczowych propozycji, proszę wyjaśnić jaki jest cel reformy?

Sławomir Mirkowski: W pierwotnej propozycji z 2011 roku celem zmian, które miały zostać wprowadzone w Dyrektywie i Rozporządzeniu, była potrzeba podniesienia jakości usług audytu w Unii Europejskiej. Autorom projektu zależało też na liberalizacji rynku usług audytorskich. Między innymi poprzez utworzenie tzw. paszportu dla firm audytorskich, który umożliwiłby firmie działającej w jednym kraju członkowskim działanie także w pozostałych. W konsekwencji, na rynkach Unii zwiększyć się miał dostęp do usług

różnych firm audytorskich. Trzeci powód, to chęć wprowadzenia specjalnych regulacji dla sektora MŚP. Celem nowych regulacji dla tych podmiotów było stworzenie im odrębnych warunków i obowiązków w zakresie badania, obniżenie kosztów i ułatwienie funkcjonowania na rynku unijnym. Podniesienie jakości badania miało umożliwić udział biegłych rewidentów w rynku jako stabilizatorów systemu finansowego.

To brzmi trochę tak jakby biegli rewidentzi mieli zapobiegać kryzysom finansowym...

No właśnie. I tu nasuwa się pytanie – czy diskutowany obecnie projekt rzeczywiście może doprowadzić do tego, że audytorzy w istotny sposób będą mogli służyć jako stabilizator systemu finansowego? Ja mam wątpliwości. Wynika to z prostego faktu – nie znam opracowań, które w sposób naukowy pokazywałyby rolę audytorów w rozwoju kryzysu finansowego. Nic nie wskazuje też, żeby coś mogło być w którymś momencie przez biegłych wykonane „lepiej”, by mu zapobiec. Amerykańscy ekonomiści, którzy piszą o kryzysie finansowym i ekonomii kryzysu, nie wspominają o jakiegokolwiek roli audytorów poruszając temat przyczyn kryzysu. Dlatego, że w obecnym kryzysie finansowym po prostu nie było tematu błędnych audytów, czy błędnych opinii. Podobnie nie znam takich opracowań na temat kryzysu w Europie. Podsumowując, jest to dla mnie wątpliwa przesłanka.

Jakie są pańskim zdaniem najistotniejsze propozycje projektowanych zmian?

Jedną z nich jest z pewnością zmiana systemu nadzoru nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta. Może się tak zdarzyć, a nawet jest to wiele prawdopodobne, że w państwach członkowskich będą funkcjonowały równoległe dwa nadzory nad biegłymi rewidentami. Jeden nad firmami audytorskimi, które nie badają jednostek zainteresowania publicznego i drugi nad audytorami, którzy te jednostki badają.

Obecnie nadzór nad wykonywaniem zawodu może być delegowany na przykład, jak ma to miejsce w Polsce, na samorząd zawodowy. Jak będzie to wyglądało w świetle projektowanych zmian?

Wcześniejsza propozycja Unii szła w takim kierunku, by istotne zadania realizowane przez nadzór publiczny nie mogły być cedowane na samorząd zawodowy. Najnowsze proponowane zmiany utrzymują ten pomysł, ale tylko w odniesieniu do tego nadzoru, który miałby nadzorować biegłych rewidentów badających JZP. W każdym jednak przypadku za wskazane w propozycjach zadania nadzoru będzie ostatecznie odpowiedzialny nadzór publiczny, nawet jeżeli część z nich sceduje. W przypadku firm audytorskich badających JZP ustawodawca przewiduje możliwość realizacji zadań przez inne krajowe nadzory czyli np. w przypadku Polski przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Od jakiego czasu w Unii trwa debata nad ustanowieniem obowiązku rotacji firm audytorskich. Czy należy spodziewać się rewolucji w porównaniu do wcześniej zapowiadanych uregulowań?

Nowe uregulowania faktycznie zakładają wprowadzenie takiego wymogu. Według tych propozycji tzw. *Initial engagement* dla firmy audytorskiej będzie trwał minimum jeden rok, natomiast maksymalny okres wykonywania czynności badania dla danej jednostki przez firmę, włączając w to wspomnianą wstępną umowę, to dziesięć lat. Możliwe będzie wydłużenie tego czasu: do piętnastu lat, gdy badanie dotyczy instytucji kredytowych i ubezpieczycieli oraz był organizowany przetarg publiczny na wybór firmy audytorskiej, do dwudziestu lat, jeżeli sytuacja dotyczy tych instytucji oraz był wykonywany tzw. *joint audit* i znowu do dwudziestu lat w sytuacji, gdy badanie dotyczy innych jednostek niż wspomniane wyżej, ale był zorganizowany przetarg publiczny lub wykonywany *joint audit*. Aby z takiej możliwości skorzystać, komitet audytu jednostki musiałby wystąpić ze stosownym wnioskiem do organu nadzoru. Takie działanie musi także uzyskać aprobatę zgromadzenia akcjonariuszy spółki. Okres tzw. *cooling off* – a więc czasu, w którym firma audytorska nie będzie mogła wykonywać badania sprawozdania finansowego dla danej firmy, wynosić będzie cztery lata. Natomiast w przypadku kluczowego biegłego rewidenta rotacja następować będzie co siedem lat, a okres *cooling off* to cztery lata. Pamiętajmy przy tym, że jest to propozycja, która nadal podlega zmianom.

Podczas otwarcia konferencji wiceminister finansów dr Dorota Podedworna-Tarnowska wspomniała o propozycjach wprowadzenia limitów wynagrodzenia za usługi biegłych rewidentów. Może pan wyjaśnić o co chodzi?

Rzeczywiście, w projekcie Rozporządzenia – w odniesieniu do JZP – jest propozycja żeby wynagrodzenie za inne dozwolone usługi świadczone przez biegłego rewidenta na rzecz jednostki którą bada, nie przekroczyły 70 proc. średniej wysokości przychodów z audytu z ostatnich trzech lat. Wyjaśnię, że chodzi tu o usługi nazywane w angielskiej terminologii *non-prohibited non-audit services*. Nie mogą to być więc usługi badania, ale mogą to być inne usługi poświadczające, które jednocześnie nie są zabronione i nie znajdują się na „czarnej liście”.

Jakie usługi będą na tej „czarnej liście”?

Łatwiej powiedzieć, których na niej nie będzie. Zabronione usługi inne niż badanie sprawozdań finansowych są wylistowane w propozycji Rozporządzenia. Przyznam, że lista ta jest dosyć długa, i znajduje się na niej kilka usług, które biegli obecnie świadczą na rzecz klientów, dla których wykonują audyt. Usługi te obecnie nie są zabronione zgodnie z Kodeksem Etyki IESBA (IFAC).

Czy jeszcze jakichś istotnych zmian powinni spodziewać się biegli rewidentzi?

Projekt zakłada przyjęcie przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Badania. Czyli zasadniczo w całej Unii mają być stosowane te same standardy badania. Propozycje zakładają jednak możliwość przyjęcia przez kraje członkowskie dodatkowych standardów, ale tylko wtedy, gdy poprawiają one jakość badania sprawozdań finansowych. W stosunku do firm badających JZP dodatkowo rozszerzono wymagania w zakresie raportowania.

Cały czas jednak mówimy jedynie o propozycjach. Kiedy należy się spodziewać jakichś wiążących decyzji?

Propozycje wymagają teraz uzgodnienia pomiędzy Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim. Rozpatrzenie propozycji przez Parlament planowane jest na początek lutego przyszłego roku i wtedy mogą zostać przyjęte. Cel jest taki, żeby zmiany przyjąć najpóźniej do końca kwietnia 2014 roku. Później rozpoczną się wybory do PE i jeżeli proces się do tego czasu nie zakończy, to nie stanie się to najprawdopodobniej już w tej kadencji.

Dodatkowe usługi bez zagrożenia dla niezależności audytora

Barbara Misterna-Dragan, prezes zarządu Misterna Auditor Adviser Sp. z o.o., członek Komisji ds. rozwoju usług biegłego rewidenta w sektorze MŚP

Czy w XXI wieku rynek stawia nowe wyzwania rewizji finansowej? Tak, ponieważ bardzo istotne zmiany zachodzą na rynku, na którym pracujemy.

Doroczne sprawozdania Krajowej Izby Biegłych Rewidentów pokazują, że liczba badanych sprawozdań finansowych maleje. Obniża się też średnia cena za przeprowadzoną usługę rewizyjną. Obniżyła się już ona o około 28 proc., jeśli porównamy rok 2012 do 2010. Gdy natomiast spojrzymy na rynek jednostek badanych, to zobaczymy, że liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON przekracza 4 miliony. Ale 98 procent z tego to mikroprzedsiębiorstwa. Podmiotów zobowiązanych do badania sprawozdań finansowych jest zaledwie dwadzieścia parę tysięcy. To pokazuje, w jakich realiach funkcjonujemy jako osoby wykonujące zawód biegłego rewidenta.

Możliwości, które daje nam ustawa o biegłych rewidentach, mamy ogromne. Dlatego, pamiętając o wspomnianych realiach rynkowych, musimy kształtować swoje miejsce w polskiej gospodarce XXI wieku. Czyli, jaką rolę mamy spełniać, jakie usługi oferować, jakie mamy pole do zagospodarowania, ile jest jeszcze możliwości sprzedawania naszych usług?

Usługi poświadczające są zdefiniowane w ustawie, ale przecież nie wszystkie usługi przez nas wykonywane są usługami poświadczającymi czy atestatycznymi. Są jeszcze uregulowane w standardach usług pokrewnych kombinacje czy uzgodnione procedury. Są różne doradztwa i ekspertyzy z zakresu rachunkowości, doradztwo podatkowe, usługi konsultingowe, które nie mają charakteru usług atestatycznych.

To może być zarówno dodatkowa oferta dla tych podmiotów, którym świadczymy usługi atestatyczne, jak i dla innych przedsiębiorstw. Jednak podejmowanie prac innych niż badanie sprawozdań finansowych może być w przyszłości trochę ograniczone. A to dlatego, że Komisja Europejska pracuje nad zmianami, których skutkiem będzie określenie listy usług, których biegły rewident badający sprawozdanie finansowe firmy nie będzie mógł wykonywać dla tego samego klienta. Niestety, duża część wspomnianych wcześniej usług może znaleźć się na tej „czarnej liście”. Na szczęście jest jeszcze trochę czasu na przygotowanie się do tych zmian. No i pewną pociechą jest również to, że projektowane ograniczenie ma dotyczyć tylko jednostek zainteresowania publicznego. Mam nadzieję, że tak właśnie będzie. Ale i tak powinniśmy dziś intensywnie myśleć nad tym, co jeszcze możemy w przyszłości oferować naszym klientom.

Jest na przykład sprawa otwarta, czy w świetle obowiązujących nas zasad etycznych możemy prowadzić księgi i sporządzać sprawozdania finansowe dla klientów, których audytujemy. Zasady etyczne IFAC nie zabraniają tego, ale zastrzegają, że może to stanowić zagrożenie dla niezależności biegłego rewidenta. Stanie więc przez nami wyzwanie, jak to zagrożenie zminimalizować.

W tym kontekście ważnym dla nas zadaniem jest zabieganie o takie regulacje prawne, które będą wspierały i stwarzały biegłym rewidentom szanse na wykonywanie takich dodatkowych usług w zgodzie z sumieniem zawodowym i w zgodzie z obowiązującym nas kodeksem etycznym.

Klienci chcą rozmawiać z rewidentami

Możliwość przedyskutowania słabości organizacji systemu rachunkowości i kontroli wewnętrznej oraz wymiana poglądów na temat ujęcia rachunkowego specyficznych zdarzeń gospodarczych, w tym planowanych transakcji, to elementy uznawane za najważniejszą wartość dodaną badania sprawozdania finansowego – wynika z ankiety przeprowadzonej w czerwcu br. przez firmę PKF Consult wśród jej klientów.

Jednocześnie 10 procent pytanym nie widzi żadnej wartości dodanej, a rewizję finansową traktuje wyłącznie jako obowiązek ustawowy. Innym ważnym aspektem w komunikacji z biegłym rewidentem, wskazanym przez ponad połowę respondentów, jest informowanie klienta o zauważonych przez audytora nieprawidłowościach na bieżąco, jeszcze przed wydaniem przez niego opinii o sprawozdaniu. Blisko 20 proc. pytanym wskazało w tym miejscu na znaczenie jasno sprecyzowanego harmonogramu prac rewizyjnych.

Przy wyborze biegłego rewidenta 36,7 proc. badanych kierowało się marką firmy audytorskiej, ale jednocześnie aż 23,6 proc. decyzję podjęło jedynie na podstawie ceny usługi.

Komentarz

Ewa Jakubczyk-Cały, prezes PKF Consult, członek Komisji Nadzoru Audytowego

W ankiecie, którą przeprowadziliśmy wśród naszych klientów pytaliśmy także czego oczekują w przypadku różnego rodzaju usług doradczych. Wspominam o tym, ponieważ struktura realizowanych przez biegłych rewidentów usług znacząco się zmienia. Coraz częściej firmy audytorskie decydują się bowiem na rozszerzenie swojej oferty właśnie o usługi doradcze. Wynika to często niestety ze spadku cen audytu lub liczby zleceń na badania sprawozdań finansowych, a więc na nasze statutowe usługi. Obawiam się, że projektowana na poziomie unijnym reforma, poprzez podwyższenie progów, a zatem zmniejszenie obowiązkowego zakresu rewizji finansowej, jeszcze pogłębi ten proces. O ile jednak rewizja finansowa to usługa, która jest niejako zarezerwowana dla biegłego rewidenta, to we wszystkich innych usługach doradczych będziemy musieli konkurować na rynku nie tylko z pozostałymi biegłymi rewidentami, ale także, a może przede wszystkim z całą rzeszą ekspertów. Zastanawiam się, jak rynek poradzi sobie z tym wyzwaniem. Obawiam się, że skutkiem tych zmian będzie zmniejszenie dochodów firm audytorskich. Mam nadzieję, że ten pesymistyczny scenariusz się nie ziści.

Danuta Krzywda, wiceprezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Spowolnienie gospodarcze wpłynie na rewizję finansową

Zmianę przepisów w tym zakresie przewiduje się na 2015 rok. W wystąpieniach poświęconych zmianom regulacji unijnych zgłaszano wątpliwości co do zasadności proponowanych rozwiązań i zwracano uwagę na brak badań naukowych na temat m.in. wpływu usług rewizyjnych na kryzys finansowy, związku innych usług biegłego rewidenta z błędnymi opiniami z badania sprawozdań finansowych itp.

Przygotowania do przyjęcia MSRF

Bardzo ważnym dopełnieniem tej grupy zagadnień rozpatrywanych na poziomie Unii Europejskiej były prezentacje o charakterze globalnym, poświęcone wskazówkom dotyczącym obowiązkowego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów, zawartych w Międzynarodowych Standardach Edukacyjnych oraz budowaniu potencjału badawczego w IASB.

Prezentacja pierwszego z tych zagadnień skłania do odpowiedzi na pytania, czy polscy biegli rewidenty są przygotowani do zastosowania zmienionego Międzynarodowego Standardu Edukacyjnego 7 Kontynuowanie rozwoju profesjonalnego, który wejdzie w życie 1 stycznia 2014 r. i czy Polska może zastosować w prosty sposób szczegółowe wymagania proponowanego Międzynarodowego Standardu Edukacyjnego 8 Wymagania kompetencyjne dla biegłych rewidentów, który będzie wkrótce wydany, a do którego można jeszcze wnieść komentarze.

Z bogatej prezentacji na temat budowania potencjału badawczego IASB wynika, że zawodowi księgowi, w tym biegli rewidenty i instytucje edukujące w zakresie rachunkowości powinni promować istotność MSSF, MSSF dla małych i średnich przedsiębiorstw, MSRF, etc., zachęcać do ich wprowadzania przez jakość audytu i jakość regulacji – promować silny ład korporacyjny. Zadania te powinny być kluczowymi komponentami edukacji na uniwersytetach oraz prowadzonych badań naukowych.

W kryzysie trzeba więcej kontroli

W drugiej grupie tematycznej, poświęconej aktualnym problemom wykonywania usług rewizji finansowej, rozważania dotyczyły systemu kontroli jakości w kryzysie, nowych wyzwań stawianych przez rynek oraz efektywnych narzędzi wspierających badanie sprawozdań.

Z rozważań dotyczących systemu kontroli jakości wynika, że:

- nie zauważono korelacji między stwierdzonymi nieprawidłowościami a spowolnieniem gospodarczym,
- bardzo ważną byłaby ocena systemu kontroli jakości dokonana przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych,
- ważne znaczenie ma opublikowana na stronie internetowej KIBR – lista typowych nieprawidłowości, stwierdzonych podczas kontroli wykonywanych w podmiotach badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego,
- problematyka kontroli jakości powinna być przedmiotem edukacji i badań naukowych.

Ponadto na szczególną uwagę zasługują m.in. następujące stwierdzenia:

- system kontroli jakości jako całość jest tak skuteczny jak najłabsze jego ogniwo,
- najważniejsza część polityki zasobów kadrowych dotyczy kluczowego biegłego rewidenta,
- konieczne jest wprowadzenie procedur zapewniających, że kluczowy biegły rewident i zespół badający dbają o wysoką jakość badania,
- kluczowym elementem systemu jest właściwa dokumentacja.

Nowe usługi wyzwaniem dla środowiska

W wypowiedziach na temat nowych wyzwań stawianych rewizji finansowej przez rynek skoncentrowano się na innych usługach biegłego rewidenta w aspekcie potencjalnego popytu na te usługi oraz ich podaży z uwzględnieniem wymogu niezależności. Analityczne rozwinięcie tego zagadnienia zostało przedstawione na bazie Kodeksu Etyki IFAC i planowanych zmian

regulacji unijnych. Z przedstawionej analizy wynika, iż planowane zmiany prawa w Unii Europejskiej są zbyt restrykcyjne.

W interesujący sposób przedstawiono problem efektywnych narzędzi wspierających badanie sprawozdań. Korzystanie z takiego oprogramowania stało się już koniecznością, a w przyszłości być może będzie wymogiem.

Etyka bardzo ważna w kryzysie

Kryzys finansowy może wpłynąć na rynek usług rewizyjnych i usług pokrewnych w różny sposób. Kluczowe jest zagrożenie dla etyki biegłych rewidentów. Z przedstawionych rozważań na ten temat wynika, że:

- kryzys nie jest usprawiedliwieniem dla tolerowania działań naruszających zasady etyki określone w Kodeksie Etyki IFAC, ani nie wpływa na złagodzenie istniejących wymagań,
- działanie w warunkach kryzysu ekonomicznego wymaga większego wyczulenia dla postępowania zgodnie z zasadami etyki,
- oczekiwania czy naciski ze strony klientów lub organów podmiotu uprawnionego do badania, trudności z utrzymaniem dotychczasowych albo pozyskaniem nowych klientów, wzrastająca konkurencja i presja na obniżanie

wynagrodzeń za usługi, nasilone szczególnie w okresie kryzysu ekonomicznego nie mogą wpływać na postępowanie biegłego rewidenta w taki sposób, by było ono sprzeczne z podstawowymi zasadami etyki.

Warto pytać klientów o opinie

Próbę odpowiedzi na pytanie o wpływ kryzysu finansowego na rynek usług biegłych rewidentów i usług pokrewnych umożliwiają wyniki badań ankietowych dotyczących postrzegania tych usług przez klientów. Na podstawie badań przeprowadzonych w czerwcu 2013 r. wśród 219 osób – kadry zarządzającej i nadzorującej stwierdzono m.in., że:

- badanie sprawozdań finansowych to tylko wymóg formalny (10,2 proc. odpowiedzi),
- badanie ma walory edukacyjne dla kadry finansowo-księgowej (11,8 proc. odpowiedzi),
- istotne znaczenie mają dodatkowe usługi, które oferuje podmiot uprawniony do badania (17,6 proc. odpowiedzi).

Brak wcześniejszych podobnych badań uniemożliwia dokonanie oceny zmian w tym zakresie, jak również oceny wpływu spowolnienia gospodarczego na postrzeganie usług rewizji finansowej. W celu przygotowania się do zmian w strukturze popytu na usługi biegłych rewidentów potrzebne są dalsze takie badania.

Niezbędne zmiany w metodologii

Na pytania o wpływ spowolnienia gospodarczego na metodologię usług biegłego rewidenta starano się odpowiedzieć przedstawiając problemy: zastosowania systemu ekspertowego w rewizji finansowej na przykładzie klasyfikacji innych usług biegłego rewidenta, badania kontynuacji działalności jednostek, metodologii oceny kontynuacji działalności w warunkach spowolnienia gospodarczego oraz metodyki badania sprawozdań finansowych w tych warunkach. Zwrócono uwagę na zbliżający się obowiązek stosowania MSRF, a w szczególności badanie wartości szacunkowych i korzystanie z pracy eksperta oraz na odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie oszustw.

Nie sposób przecenić wartości przeprowadzonej w ostatnim dniu konferencji – dyskusji panelowej, której celem była próba odpowiedzi na pytanie czy usługi biegłego rewidenta będą się rozwijać czy też pozostawać w stagnacji. Za każdym z wymienionych scenariuszy przemawiają argumenty przytoczone przez uczestników panelu. Warto jednak zwrócić uwagę, iż nie bez znaczenia dla kształtowania się usług biegłego rewidenta zarówno w bliższej jak i dalszej przyszłości jest stosunek polityków do problemu wiarygodności informacji finansowych i aktywność mediów w zakresie nagłaśniania wagi tego problemu.

Wiadomości Konferencyjne

Wydawca:
Krajowa Izba Biegłych Rewidentów
Redakcja:
Krzysztof Sobczak,
FORWARD PR – Jacek Miciński, Kaja Zielińska,
Adam Ufnal
Druk: Oneprint.eu